

कार्यविधि
घोराही उपमहानगरपालिका
सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि
२०७५

घोराही उप महानगरपालिका
दाङ्

कार्यविधि
घोराही उपमहानगरपालिका
सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि
२०७५

प्रस्तावना :

विभिन्न कारणले सडकमा आएका बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोसामाजिक विमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारिक पुनर्मिलन, पुनर्स्थापना तथा पुनर् एकीकरणका कार्यक्रमहरू संचालन गरी सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन तथा सडकमा बालबालिकाहरू नआउने वातावरण सृजना गर्न सञ्चालन गरिने कार्यक्रमको खर्च गर्ने कार्यविधिको लागि महिला बालबालिका तथा जेष्ठनागरीक मन्त्रालयले “सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, २०७५” को अधिनमा रही घोराही उपमहानगरपालिका सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि २०७५ कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद: १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्तनाम र प्रारम्भ :

- (क) यो कार्यविधिको नाम “सडक बालबालिका व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि २०७५” रहनेछ ।
- (ख) यो कार्यविधि नगर प्रमुखज्युवाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

- (क) स्थानीय तहको बालअधिकार समिति”भन्नाले बालबालिका सम्वन्धी ऐन २०७५ को दफा ६० बमोजिम गठित समिति सम्भन्नुपर्दछ ।
  - (ख) “मन्त्रालय”भन्नाले सामाजिक विकास मन्त्रालय सम्भन्नुपर्दछ ।
  - (ग) “कार्यालय”भन्नाले घोराही उप महानगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय सम्भन्नु पर्दछ ।
  - (घ) “बालकल्याण अधिकारी”भन्नाले बालबालिका सम्वन्धी ऐन २०७५ को दफा ६१ बमोजिम नियुक्तहुने वा तोकिएको व्यक्ति सम्भन्नुपर्दछ ।
  - (ङ.) “स्थानीयतह”भन्नाले घोराही उप महानगरपालिका सम्भन्नु पर्दछ ।
- १) प्रदेश भन्नाले : ५ प्रदेशलाई सम्भन्नु पर्नेछ
- २) कार्यालय प्रमुख भन्नाले : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्भन्नु पर्नेछ
- “कार्यक्रम”भन्नाले सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारिक तथा सामाजिक पुनर्स्थापना एवं पुनर् एकीकरण सहित सडक बालबालिकाको हितमा कार्य गर्न गराउन सचेतना लगायत बालअधिकारको प्रवर्धन र सडक बालबालिकाको अधिकार तथा भविष्य सुनिश्चित गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, विकासका साभेदार संस्था र नागरिक समाजसँगको समन्वय, सहयोग र सहकार्यमा सञ्चालन गरिने देहायका कार्यक्रम सम्भन्नु पर्दछ ।
- १) सडक बालबालिका पहिचान तथा उद्धार
  - २) सम्पर्क गृह
  - ३) सामाजिकीकरण केन्द्र
  - ४) पारिवारिक तथा सामाजिक पुनर्मिलन, पुनर्स्थापना र पुनर् एकीकरण
  - ५) पारिवारिक सहयोग तथा आर्थिक विकास

- ६) सचेतनाअभिवृद्धि तथा रोकथाम
(च) "सडक बालबालिका"भन्नाले चौविसै घण्टा वा रातभर वा दिनभर वा दिनरातको केही समय जीवन निर्वाहका लागि सडकमा आश्रय लिएका निम्नानुसारका बालबालिका सम्भन्नु पर्दछ ।
- १) अभिभावक वा परिवार विहिनभई सडकमा रहेका,
  - २) परिवारसँग लामो समयदेखि सम्पर्कमा नरही पुर्णरूपमा सडकमा रहेका,
  - ३) परिवारसँग समय समयमा सम्पर्कमा रही सडकमा रहेका,
  - ४) परिवारअसँगै सडकमा रहेका,
  - ५) विपद, द्वन्द्वअलगायतका कारण बास स्थान छाडी वा हराएर वा बेवारिस भएर सडकमा नै जीवन निर्वाह गर्न बाध्य भएका,
  - ६) विभिन्न कारणले परिवारबाट परित्यक्तभइ सडकमा अलपत्र छाडिएका,
  - ७) विशेष परिस्थिति (पारिवारीक विखण्डन समेत) को कारण एकलै वा साथीसँग आश्रय लिएका बालबालिका,

परिच्छेद: २

कार्यक्रम संचालन र उद्देश्य

३. कार्यक्रमको उद्देश्य:

- (१) सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारीक तथा सामाजिक पुर्नमिलन, पुर्नस्थापना तथा पुर्नएकीकरण गरी उनीहरुलाई सडक जीवनबाट मुक्त गर्नु ।
- (२) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधनद्वारा उनीहरु सडकमा आउने कमलाई निरुत्साहन गर्नु ।
- (३) सडक बालबालिका व्यवस्थापन कार्य तथा खर्च गर्ने प्रकृत्यामा एकरूपता कायम गर्नु ।

४. कार्यक्रम संचालन :

- घोराही उप महानगरपालिकामा सडक बालबालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा देहाय वमोजिम गर्नुपर्नेछ ।
- (१) स्थानीय तहले प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयको सहयोगमा सडक बालबालिकाहरुको उद्धार, संरक्षण, लालन पालन, परिवार तथा सामाजिक पुनर्स्थापना, पुनर्मिलन, पुर्नएकीकरण, मनोसामाजिक परामर्श, सामाजिकीकरण लगायतको कार्यहरु संचालन गर्ने, । उद्धार गरिएका बालबालिकाहरु लाई प्रदेशको समन्वयमा सम्बन्धित स्थानीयतह तथा सामाजिक संघसंस्थाबाट पुर्नस्थापना गर्न सकिनेछ ।
  - (२) सडक बालबालिकाहरु लाई विभिन्न सचेतना मुलक सन्देश तथा कार्यक्रम संचालन गरी समाजमा वस्ने उपयुक्त वातावरण सृजनागर्दै पुनः सडकमा फर्कनबाट रोक्ने ।
  - (३) सडक बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य, तथा औषधी उपचार कार्यको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
  - (४) सडक बालबालिकाहरु लाई औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षा, सीपमुलक तथा अभिमुखीकरण तालीम मार्फत सक्षम बनाउने कार्यहरु संचालन गर्ने ।
  - (५) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधन द्वारा उनीहरु सडकमा आउने कमलाई निरुत्साहित गर्न कार्य अगाडि बढाउने ।
  - (६) सरोकारवालाहरु (सरकारी तथा गैरसरकारी संघ,संस्था, नागरिक समाज) सँग समन्वय, सहजीकरण र सहकार्य गर्ने ।

(७) स्थानीय तहले सञ्चालित सडक वालवालिका सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रतिवेदन प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयमा पठाउने

५ **स्थानीयतहको वालअधिकार समिति**” स्थानीय तह उप प्रमुखले तोकेको कार्यपालिका सदस्यको अध्यक्षतामा स्थानीय वालअधिकार समिति गठन हुनेछ ।

परिच्छेद: ३

खर्च र लेखापरीक्षण:

६ **खर्च र लेखापरीक्षण:**

- (क) सडक वालवालिका व्यवस्थापनको लागि विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त भएको रकम खर्चको प्रचलित कानून वमोजिम आय व्यव विवरणको लेखा राख्ने तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने । प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयमा समेत पठाउनु पर्ने ।
- (ख) सडक वालवालिकाको व्यवस्थापनको लागि विनियोजित बजेट प्रचलित आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन, नियमावलीको खर्चको मापदण्डको परिधि भित्र रही खर्च गनुपर्नेछ । उक्त रकमखर्च गर्दा सडक वालवालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन २०७२ तथा यस कार्यविधिको परिधि भित्र रही खर्च गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) विनियोजित बजेट अनुसार कुनकुन क्षेत्रमा के कति रकमखर्च गरियो, सडक वालवालिका व्यवस्थापन मागरिएका सकारात्मक पक्षहरु के के रहे, कमीकमजोरीहरु के के छन् भन्ने सम्बन्धमा विवरण तयार गर्ने ।

७. **प्रतिवेदन पेश गर्ने:**

स्थानीयतहले सडक वालवालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी गरेका कार्यक्रमहरुको प्रगती प्रतिवेदन, आयव्यय विवरण, मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा तयार गरी स्थानीयतहले सम्बन्धित प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयमा र प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयले एकीकृत रुपमा अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा महिला, वालवालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पठाउनुपर्ने ।

परिच्छेद ४

विविध

८. **विविध:**

सडक वालवालिका सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्दा सडक वालवालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७२ र सडक वालवालिका पहिचान तथा उद्धारका लागि कार्यसंचालन पुस्तिका २०७२ लाइ समेत आधार मान्नु पर्नेछ ।